

1. Медіаспоживання українців: третій рік повномасштабної війни. Громад. мережа ОПОРА, 2024. 18 с. URL.
2. 2nd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats. 2024. 38 p. URL.

ДОДОНОВА ВІРА ІВАНІВНА,

доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії
та міжнародної комунікації НУБіП (м. Київ, Україна)

**ТОТОЖНІСТЬ ЦІННОСТЕЙ ЯК ПІДґРУНТЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПИ**

В філософському дискурсі зазвичай основними європейськими цінностями вважають свободу, рівність, братерство, які започатковані ідеями доби Просвітництва. Натомість існує і інший набір культурних цінностей Європи, які запропонували автори монографії «Культурні цінності Європи»: «внутрішній світ», «глибока повага до звичайного життя», «самоздійснення», «свобода», «прийнятна відмінність» і «практичний раціоналізм панування над світом», що зародилися на певних етапах європейської історії. Так, «ідея внутрішнього світу людини» сягає своїми коренями до сократівської та платонівської філософії, а саме розуміння мислення як вирішального фактору ставлення до світу, а також християнського розуміння внутрішнього світу людини. Як зазначає Курт Фляш, «це відкриття цінності внутрішнього світу людини перетворилося на елемент європейської ідентичності; його часто подавали саме в цій ролі»[1]. Друга культурна цінність є «глибока повага до звичайного життя». Вольфганг Рейнгарт акцентує увагу на тому, що основними складниками європейського повсякденного життя були «праця, торгівля, лихварство та сексуальність». Третя культурна цінність Європи – «самоздійснення» – виникає наприкінці XVIII століття як результат послаблення станової структури, наслідок Великої французької революції та практичне втілення ідей Просвітництва. Цінність самоздійснення пов'язана з проблемою свободи та автентичності людини, що визначаються як вільне чи гідне життя, яке є «моїм власним» життям. Четвертою європейською цінністю вважається свобода. «Свобода є триєдиним концептом, який з'являється з виникненням Заходу»[1]. Орландо Петтерсон акцентує увагу на тому, що з середини V ст. до н.е. виникає явище свободи, як «культурний тризвук особистої свободи, громадянської свободи та суверенної свободи»[1]. П'ятою європейською культурною цінністю це «прийнятна відмінність». На думку Ганса Йоаса, остання «не тотожна толерантності у розумінні захисту чужої свободи»[1]. Історія такого роду толерантності починається тільки з завершенням Середньовіччя. Вважається, що саме середньовічна Європа часто замислювалась над плюральністю мов і народів в контексті розповіді про будівництво Вавилонської вежі. Останньою європейською цінністю вважається «практичний раціоналізм панування над світом». Процес раціоналізації завжди був притаманний

історії людства, але поява нової якості та інтенсивності пов'язана становленням буржуазних відносин. Зростання свободи і відповідальності є центральними ознаками раціоналізації. Вольфганг Шлухтер ставить під сумнів цілераціональність як основну характеристику аксіологічного каркасу Європи, який був сформований здебільшого в Новий час [1]. Цілераціональні орієнтації завжди іманентно пов'язані з цінніснораціональними.

Серед багатоманіття підходів до розуміння українських цінностей, системно висвітлює їх Н.В. Турпак [2]. Вона виокремлює: «Прагнення до Ладу» – цінність порядку, гармонії, намагання жити за правилами, за законом. «Сердечність та душевність» – цінності українців, які пов'язані зі значимістю морально-етичних аспектів у духовності та способі буття та діяльності людини і народу. «Волелюбність, прагнення до свободи» – є цінністю, яка пов'язана зі значимістю морально-вольових принципів буття та поведінки людини та народу. «Відчуття особливого зв'язку з довкіллям (антеїзм)» – це сутнісна цінність українців, яка пов'язана з особливою значимістю природного довкілля, рідної Землі та Дому, з особливим пошануванням місцевості. «Здатність до подолання геополітичних травм (резилентність)» – є цінність українців, яка сформувалася культурно-історично завдяки необхідності для України на ключових етапах її розвитку долати цивілізаційні виклики. Історична резилентність – це здатність українців «тримати удар», кожного разу відновлюючись після пережитої історичної травми. «Відчуття співпричетності до справ інших людей (солідарність)» – це поширення товариства і взаємодопомоги на значне коло людей, що формує відчуття співпричетності до справ інших людей. Якщо спробувати впорядкувати цінності за класифікацією І. Філіпової [3], то з'ясується, що в обох випадках присутні кореляції. Виділені незалежно один від одного німецькими та українськими філософами цінності перегукуються між собою:

Ціннісна система	Європейські цінності	Українські цінності
Смисложиттєва	«свобода», «практичний раціоналізм панування над світом»	«прагнення до Ладу», «сердечність та душевність», «волелюбність (прагнення до свободи)»
Вітальна	«глибока повага до звичайного життя»	«відчуття особливого зв'язку з довкіллям (антеїзм)»
Інтеракційна	«внутрішній світ» «прийнятна відмінність»	«відчуття співпричетності до справ інших людей (солідарність)»
Соціалізаційна	«самоздійснення»	«здатність до подолання геополітичних травм (резилентність)»

Отже, спорідненість цінностей України та Європи вказує на спорідненість ідеалів, культур, які роблять Україну невід'ємною частиною європейського товариства. Цей факт має впливати на формування продуктивної міжкультурної комунікації.

Джерела:

1. Культурні цінності Європи / за ред. Ганса Йоаса і Клауса Вігандта. Пер.з нім. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2014. 552с.
2. Геополітична суб'єктність України в контексті глобальних викликів: монографія / Грабовська І., Грабовський С., Додонов Р., Кагамлик С., Марутян Р., Настояща К., Турпак Н., Чупрій Л. Київ: НДІ українознавства КНУ імені Тараса Шевченка, 2024. 330 с.
3. Філіпова І.Ю. Ціннісно-смилова сфера альтруїстичної особистості // Психологія. Цінності. Духовність: Монографія. Луцьк, 2018. С. 140.

ЄФРЕМОВА ЮЛІЯ ВІТАЛІЇВНА.

магістр 2 р.н. кафедри зв'язків з громадськістю, Національний університет «Києво-Могилянська академія» (м. Київ, Україна)

Науковий керівник: Зінченко А.Г., канд. іст. н., доцент

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК ДЖЕРЕЛА НОВИН ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ

У сучасному світі війна виходить за межі фізичного протистояння, перетворюючись на складний комплекс інформаційної боротьби, де одну з ключових ролей відіграють соціальні мережі. З кожним роком соціальні мережі, активно розвиваючись, займають дедалі вагоміше місце серед каналів споживання контенту. Дослідження вказують про збільшення користувачів соціальними медіа на 5,6 відсотків, а саме 266 мільйонів нових активних користувачів за 2023 рік в світі [1]. Ці платформи стали невід'ємною частиною нашого повсякденного життя, а під час війни їхня функція значно розширилась. З самого початку повномасштабного вторгнення РФ, соціальні мережі стали невід'ємним джерелом інформації, яка регулярно оновлюється та швидко доходить до споживача.

Впродовж останніх років соціальні мережі перетворилися на багатофункціональний засіб комунікації, що набуває дедалі більшої популярності серед широкої аудиторії. Завдяки цим платформам забезпечується ефективний зв'язок між людьми, незалежно від їхнього місцезнаходження, що є надзвичайно важливим аспектом під час війни. В умовах повномасштабної війни важливим та актуальним є аспект вчасної поінформованості суспільства. Станом на січень 2024 року в Україні було зареєстровано 24,30 мільйона користувачів соціальних